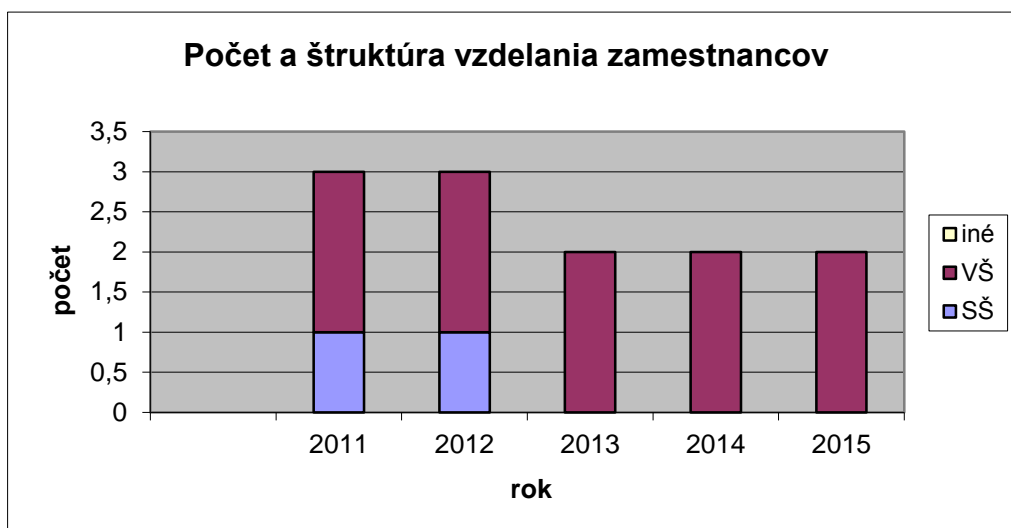

Správa o činnosti pobočky štátneho archívu v Banskej Bystrici pobočka Lučenec v roku 2015

Prvoradou úlohou pobočky štátneho archívu v Lučenci bolo aj v roku 2015 preberať, uchovávať, odborne spracovávať a širokej verejnosti poskytovať prístup k archívnym dokumentom, písomnostiam, jedinečným prameňom nášho kultúrneho dedičstva. Archív si v spektre kultúrnych inštitúcií v meste naďalej udržiava svoje nezastupiteľné miesto.

V sledovanom roku pracovali v archíve dvaja zamestnanci, ktorí vykonávali aj odbornú činnosť s vysokoškolským vzdelaním.

Úsek predarchívnej starostlivosti bol zameraný na vykonanie štátneho odborného dozoru nad správou registratúry aj na úseku kontroly uloženia archívnych dokumentov. Pôvodcom pri zabezpečovaní správy registratúry bola poskytnutá metodická inštrukcia, posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov ako aj posudzovanie návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Výkon štátneho odborného dozoru uloženia archívnych dokumentov u ich pôvodcov sa zameril na 10 kontrol. Vykonalo sa 102 vyradovacích konaní, 294 konzultácií a inštrukcií, z toho 11 školení. Do archívu bolo prebratých celkom 15,94 bm archívnych dokumentov.

Archívne dokumenty v pôsobnosti štátneho archívu tvorí celkom 391 súborov v rozsahu 1.106,3 bm (*bežného metra*).

Účelová budova archívu na Kubínyho námestí 1 v Lučenci slúži už takmer desať rokov potrebám archívu. Nachádzajú sa v nej administratívne priestory, vzácna odborná knižnica a depozitár. V celom objekte sú vytvorené optimálne podmienky pre trvalé uloženie archívnych dokumentov. Kvalita priestorov je nesporná ale kapacita nedostačujúca.

V pamiatkovej zóne mesta sa nachádza druhý objekt archívu. Pôvodný rodinný dom na ulici M. Rázusa 18 v Lučenci je kvalitná budova s bohatým priestorovým členením, dobrou polohou a hodnotnou architektúrou. Momentálne je dlhodobo v štádiu opráv a rekonštrukčných prác.

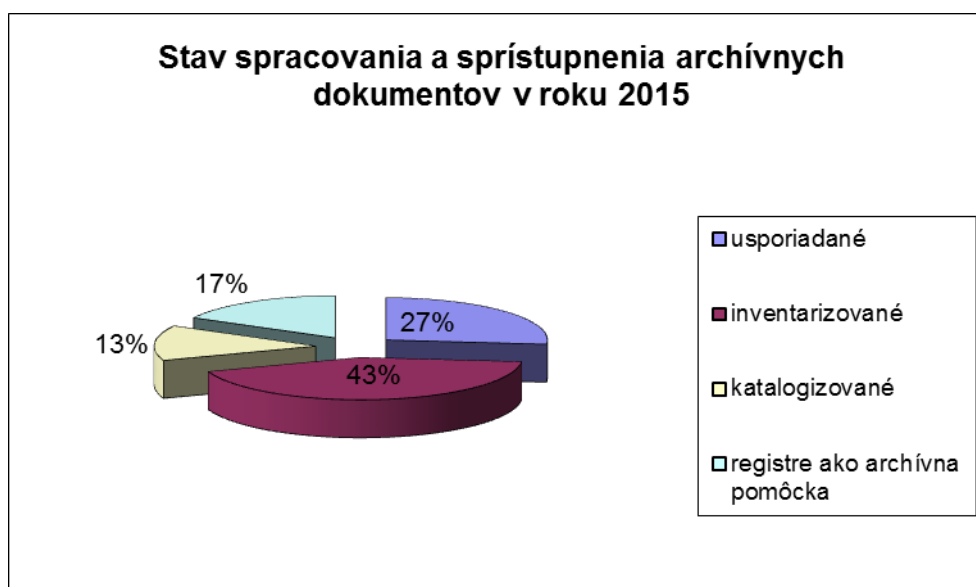
Depozitár na Kubínyho námestí 1 je vybavený stacionárnymi a pohyblivými regálmi firmy Nicol Martin.

Objekt na Rázusovej ulici 18 je čiastočne zrekonštruovaný a zariadený kovovými stacionárnymi regálmi firmy MERCATOR DMS a.s. Adaptáciou vyčlenených častí sa naskytla možnosť na riešenie akútnych priestorových potrieb archívu a v budúcnosti bude

možné do tohto domu s plochou využitia regálov na 181,78 m² a počtom miestností osem umiestniť 789 bm písomných dokumentov.

Na znižovanie degradačných vplyvov na archívne dokumenty sa v depozitároch pravidelne monitorujú klimatické podmienky, udržiava sa čistota a bezprašnosť. Filmotéka archívu obsahuje konzervačné a študijné kópie vybraných archívnych fondov v počte 84 kusov mikrofilmov.

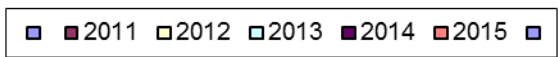
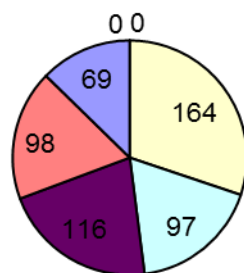
Spracovanie a sprístupnenie archívnych dokumentov je jednou z priorit odbornej činnosti archívu. Pre nízky počet pracovníkov je táto odborná činnosť archívu dlhodobo nepriaznivá. Archívne fondy sú pre bádateľov sprístupnené archívnymi pomôckami. Z celkového množstva 1.106,3 bm archívnych dokumentov je inventarizovaných 474,62 bm, katalogizovaných 148,32 bm.

Archív v sledovanom roku navštívilo 32 bádateľov, ktorí vykonali 69 bádateľských návštev. Najväčší záujem bol o bádanie z oblasti regionálnej histórie, dejín školstva, hospodárstva a genealógie.

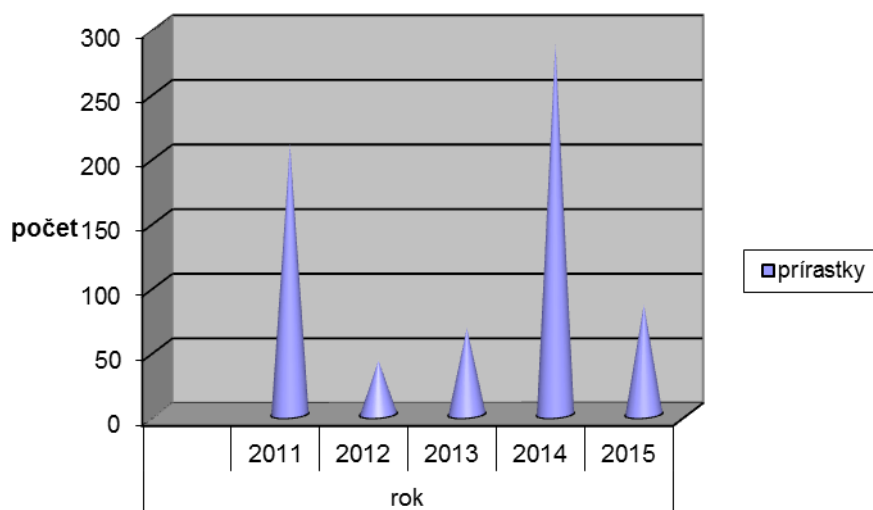
V priestoroch bádateľne je už dlhobojšie nainštalovaná výstava k dejinám tlačiarň a tlači v Lučenci. Pravidelne sa dopĺňa pomôckami pre bádateľov, aktuálnou odbornou literatúrou, informačným materiálom a pod.

Bádateľské návštevy celkom

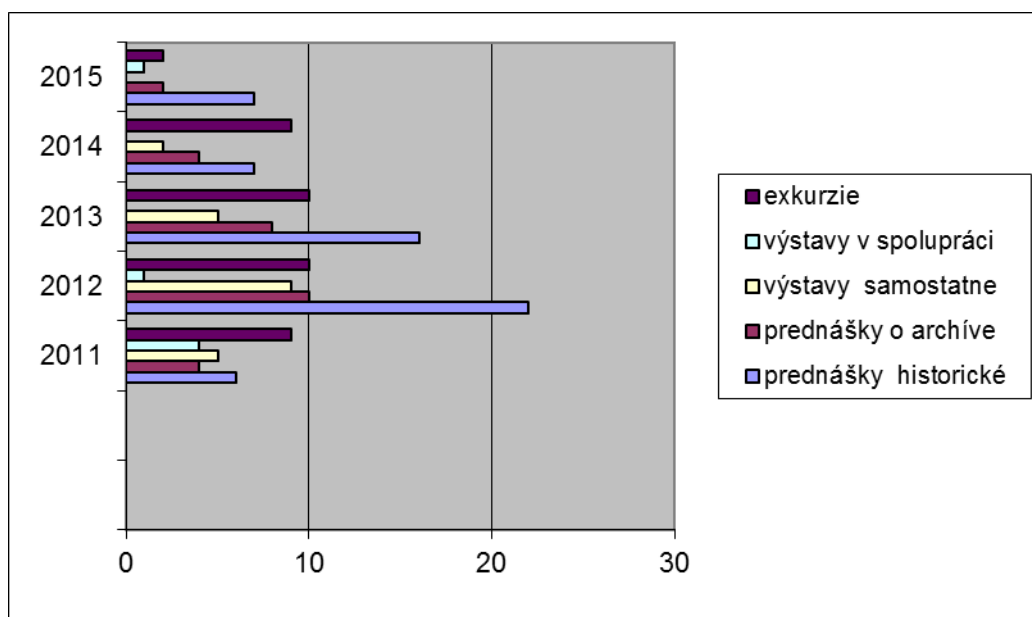
Príručná odborná knižnica sa v priebehu roka doplňovala o odborné knihy, tlačoviny i literatúru miestneho a regionálneho charakteru prevažne darom. Vo vykazovanom roku pribudlo do knižnice 85 knižničných jednotiek. Knižnica s počtom 5317 zväzkov je kompletne spracovaná v elektronickej podobe. Knižnica bola pre svoju rozmanitosť, kvalitu a obsahovú bohatosť regionálnej histórie často využívaná bádateľmi.

Prírastky odbornej knižnice

Úlohy vytýčené v Uznesení vlády č. 67 z 27. januára 2010 v ktorej sa stanovuje stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry archív plnil aj počas roka 2015.

Archív spolupracoval s kultúrnymi inštitúciami pri príprave seminárov, konzultácií a výstav zameraných na prezentáciu kultúrneho dedičstva. Aj v roku 2015 udržiaval archív nadštandardné vzťahy s miestnymi a regionálnymi kultúrnymi inštitúciami, s Mestom Lučenec, Slovenskou evanjelickou jednotou – odbor Novohradský seniorát, ECAV Lučenec i s ďalšími subjektmi a združeniami (Mestské informačné centrum v Lučenci, Pamiatkový úrad, Gymnázium Boženy Slančíkovej Timravy v Lučenci, BBSK Novohradská knižnica, Evanjelická a.v. cirkev v Lučenci, obec Divín).

Archív participoval v odbornej komisii mesta Lučenec pre posúdenie, určenie a výber historických udalostí, osobností, objektov vzťahujúcich sa na historické centrum mesta so zreteľom na Malú Begovu ulicu a okolie kalvínskeho kostola pri jej celkovej obnove, architektonickom dotvorení (*s textami na podvaloch umiestnených priamo do chodníkov a pod.*), osobností pochovaných na lučenských cintorínoch v rámci prípravy otvorenia sieni slávnych v historickom objekte bývalého domu smútku na mestskom cintoríne.

Vo výskumnej činnosti sa archív už dlhodobo zameriava na témy z oblasti smaltovníctva, dejín tlačiarň, dejiny ECAV v Lučenci, židovstva a významných osobností.

V roku 2015 kládol dôraz na rezortnú výskumnú úlohu týkajúcu sa dejín formovania štátnych archívov na Slovensku, prípravu na publikáciu o štátnych archívoch na Slovensku.

Archív sa v roku 2015 prezentoval svojimi stálymi výstavami k dejinám tlačiarň, výstavbe mesta, domácejmu priemyslu, ktoré sa sporadicky aktualizovali. V spolupráci s Mestom

Lučenec pripravil „Retro oslavy 1. mája v Lučenci“ a poskytol zdigitalizované filmové spracovanie prvomájových osláv z archívnej filmotéky, ktoré malo značný úspech.

V kultúrno-osvetovej činnosti sa pracovníčky archívu podieľali na prednáškach s tematikou holocaustu v Novohrade, historických udalostí výstavby a vývoja Evanjelického kostola augsburského vyznania v Lučenci, organizovaní seminárov a prednášok v spolupráci so Slovenskou evanjelickou jednotou – odbor Novohradský seniorát venovaný významným osobnostiam a výročiam (Ľudovít Štúr, S.B. Hroboň, Daniel Maróthy, Martin Luther, Ján Hus), exkurziám s prezentáciou archívneho dedičstva, odbornej činnosti inštitúcie; v neposlednej miere pri spracovávaní objaveného nálezu z rekonštruovanej lučenskej synagógy.

Archív už niekoľko rokov spolupracuje s maďarskými partnermi v rámci cezhraničnej spolupráce (archív, knižnica, múzeum).

Rozpočtové opatrenia smerovali na pokrytie režijných nákladov archívu.

Mgr. Kristína Becaniová
vedúca archívu